

טקסטים ישראלים

סמינר בעברית מודרנית: סתיו 2021

שירי חלוצים

ציון תמתי

מילים: מנחם מנדל דוליצקי

לחן: עממי

ציון תמתי, ציון חמדתי
לך נפשי מרחוק הומיה
תשכח ימיני אם אשכחך יפתי
עד תאטר בור קברי עלי פיה.

לא אשכחך, ציון חמדתי
את, כל עוד אחי, תוחלתי ושברי
ועת הכל אשכחה עד שארית נשמתי
וציון, את ציון, תהי עלי קברי

ציון תמתי, ציון חמדתי

אנו באנו ארצה

מילים: מנשה רבינא

לחן: עממי

אנו באנו ארצה
לבנות ולהבנות בה.

נומה פרח

מילים: אפרים דב ליפשיץ

לחן: עממי

נומה, פֶּרַח, בְּנִי, מַחְמַדִּי

עֲרֹשֶׁךְ כִּי אָנִיעַ.

מַחֲיֶיךָ הָעֲתִידִים

שִׁיחוֹת לָךְ אֲבִיעַ.

רֹאשִׁית אֲגִיד לָךְ, מַחְמַדִּי:

עֲבֹרִי כִּי הִנֵּךְ,

שְׁמֶךָ יַעֲיִד לָךְ יִשְׂרָאֵל,

גִּזַּע מַחְצַבֶּתְךָ.

תִּמְיֵד תִּזְכֹּר כִּי עוֹד לָנוּ

אֶרֶץ בְּמִרְחָקִים,

כִּי אֵלֶיךָ כָּל אִישׁ עֲבֹרִי

יַעֲרֹג מִמַּעַמְקִים.

שְׁמָה תִּהְיֶה מָה שְׁתִּהִי

אִדַּע כִּי תִּנּוּחַ,

כּוֹרֶם, יוֹגֵב, רוֹעָה, אֶכֶר,

אֵךְ לֹא רוֹעָה-רוּחַ!

אֲדִיר חֶפְצִי כִּי אֶת עַמְּךָ

תֹּאחֵב אֲזִי כְּמוֹנִי

אִם רַק תֹּאחֵב, אֲזִי יִדְעֵתִי:

תִּבְּרִין אֶת הַגִּיּוֹנִי.

הבלדה על יואל משה סלומון

בבוקר לח בשנת תרל"ח
עת בציר הענבים
יצאו מיפו על סוסים
חמשת הרוכבים.

שטמפפר בא וגוטמן בא,
וזרח ברנט
ויואל משה סלומון,
עם חרב באבנט.

איתם רכב מזרקי
הדוקטור הכסוף,
לאורך הירקון הרוח
שר בקני הסוף.

ליד אומלבס הם חנו
בלב ביצות וסבך
ועל גבעה קטנה טיפסו
לראות את הסביבה

אמר להם מזרקי
אחרי שעה קצרה:
איני שומע ציפורים
וזו סימן נורא.

אם ציפורים אינן נראות
המוות פה מולך,
כדאי לצאת מפה מהר,
הנה אני הולך.

מילים: יורם טהרלב לחן: שלום חנוך

קפץ הדוקטור על סוסו
כי חס על בריאותו,
והרעים שלושתם יצאו
לשוב לעיר איתו

אמר אז יואל סלומון
ושתי עיניו הוזות:
"אני נשאר הלילה פה
על הגבעה הזאת."

והוא נשאר על הגבעה,
ובין חצות לאור
פתאום צמחו לסלומון
כנפיים של ציפור.

לאן הוא עף, לאן פרח
אין איש אשר ידע,
אולי היה זה רק חלום
אולי רק אגדה.

אך כשהבוקר שוב עלה
מעבר להרים,
העמק הארור נמלא
ציוץ של ציפורים.

ויש אומרים כי עד היום
לאורך הירקון
הציפורים שרות על יואל
משה סלומון

תשרי סבא מילים: עמנואל הרוסי לחן: עממי

תשרי סבא פנה עורף
עד להררי אלף
משתעל פה כבר החורף
ובעיניו הדלף.

ירושלים עיר הקודש
למה ומדוע
לא נתת לי בזה החודש
יומיים בשבוע.

ובצריך בוכה הילד
צומחות לו שיניים
גלמוד הוא יחידי בחלד
כי הורים לו אין.

ירושלים...

במחצבה נפל אביך
נשמתו בתוהו
אין דבר, סגור את פיך
תהיה חוצב כמוהו.

ירושלים...
תהי חוצב, תחצוב בסלע
תבנה ירושלים!...
אם הבכי הוא בסלע-
השתיקה בשניים.

אל יבנה הגליל

עליה ראשונה מחבר לא ידוע

אל יבנה הגליל,

פרוץ יבנה הגליל!

אטליט לנו בשומרון,

אל יבנה את שומרון,

פרוץ יבנה את שומרון!

אל יבנה הגליל,

פרוץ יבנה הגליל!

גדרה לנו ביהודה,

אל יבנה יהודה,

פרוץ יבנה יהודה

אריה שליט

עוד מעט ונאכלה מחלב ארצנו, / מזעת אפינו שקיה, / עוד מעט מדם אשכלות גפנינו / נשתה אף נשכרה
לרנה, / ובחצות ראשון-לציון נתהלך לשום / מיין חכלילי עינים; / ושייר ציון נשיר כל עוד בנו רוח / ועינינו
נשואות לשמים

חושו אחים חושו

יחיאל מיכל פינס 1882

חלק ראשון

חושו, אחים, חושו!
נרימה פעמינו!
טושו, אחים, טושו,
לארץ אבותינו!

לא לנו המנוחה,
לא לנו המרגוע
בארץ הקרוחה
ושלטון האזרוע!

רעי בי יתמלו
מה לה ארץ מורשה?
שם אים ילילו—
תור לה ארץ חדשה!

חושו, אחים...
אל נא פתאים תתלוצצו!
אל נא בנים שוכחי אם
פן בקם, אוי, פרצו
צורינו, צוררי שם...

חלק שני

אמי בי מפצרת:
אנא בני, אל תשליכני,
בלתה אנני, אויה, נשאת
אמלה; מי יתמכני?
חושו, אחים...

אל נא אמי היקרה,
אל נא בי תפצרי!
אל יחליצך מכל-צרה—
אותי נא כל תעצרי!

חושו, אחים...
שאו נס ציונה
אל עירנו הקמונה
כי על פנפי יונה
נעלה הרי יהודה!
חושו, אחים...

מי יבנה בית

מילים: לוין קיפניס לחן: נחום נרדי

מי יבנה יבנה בית בתל אביב?

מי יבנה יבנה בית בתל אביב?

אנחנו החלוצים

נבנה את תל אביב

הבו חומר ולבנים

ונבנה את תל אביב !

מי יטע יטע כָּרֶם בְּרֹאשׁוֹן?

מי יטע יטע כָּרֶם בְּרֹאשׁוֹן?

אֲנַחְנוּ הַחֲלוּצִים

נְטַע אֶת רֹאשׁוֹן

הִבּוּ לָנוּ גִפְנִים

וְנְטַע אֶת רֹאשׁוֹן

מי יזרע יזרע שדה בתל חי?

מי יזרע יזרע שדה בתל חי?

אנחנו החלוצים

נזרע את תל חי

הבו לנו זרעונים

ונזרע את תל חי.

מי ישתול ישתול פרדס ברחובות?

מי ישתול ישתול פרדס ברחובות?

אנחנו החלוצים

נשתול ברחובות

הבו לנו שתילים

ונשתול ברחובות.

שיר בוקר (בהרים כבר השמש מלהטת)

מילים: נתן אלתרמן

לחן: דניאל סמבורסקי

הלחנה: 1932

בהרים כבר השמש מלהטת
ובעמק עוד נוצץ הטל,
אנו אוהבים אותך, מולדת,
בשמחה, בשיר ובעמל.

ממורדות הקנן עד ים המלח
נעבר אותך במחרשות,
אנו עוד נטע לך ונבנה לך,
אנו ניפה אותך מאוד.

נלבישך שלמות בטון ומלט
ונפרש לך מרבדי גנים,
על אדמת שדותיך הנגאלת
הדגן ירנין פעמונים.

המדבר – אנו דרך בו נחצבה,
הבצות – אנחנו ניבשן.
מה נתן לך עוד להוד ושבע,
מה עוד לא נתנו ונתן.

בהרים, בהרים זרח אורנו,
אנו נעפילה אל הקר.
האתמול נשאר מאחורינו,
אך רבה הדרך למחר.

אם קשה היא הדרך ובוגדת,
אם גם לא אחד יפל חלל,
עד עולם נאהב אותך, מולדת,
אנו לך בקרב ובעמל!

שיר העמק

מילים: נתן אלתרמן
לחן: דניאל סמבורסקי
כתיבה: 1934 :

בָּאָה מְנוּחָה לִיגֹעַ
וּמְרִגּוֹעַ לְעֵמֶל.
לִיְלָה חֹר מִשְׁתַּרַע
עַל שְׂדוֹת עֵמֶק יִזְרְעֵאל.
טַל מִלְמָטָה וּלְבָנָה מֵעַל,
מִבֵּית אֶלְפָּא עַד נְהָלֵל.

מָה, מָה לִיְלָה מִלֵּיל?
דְּמָמָה בִּיזְרְעֵאל.
נוֹמָה עֵמֶק, אֶרֶץ תְּפֹאֲרֹת,
אֲנוּ לָךְ מִשְׁמָרֶת.

יָם הַדָּגָן מִתְנוּעֵעַ,
שִׁיר הַעֶדָר מִצִּלְצֵל,
זוֹהִי אֶרֶץ וּשְׂדוֹתֶיהָ,
זֶהוּ עֵמֶק יִזְרְעֵאל.
תְּבַרֵךְ אֶרֶץ וְתִתְחַלֵּל
מִבֵּית אֶלְפָּא עַד נְהָלֵל.

מָה, מָה לִיְלָה מִלֵּיל...?

אֶפֶל בָּהֶר הַגְּלִבּוּעַ,
סוּס דּוֹהֵר מִצֵּל אֶל צֵל.
קוֹל זַעֲקָה עַף גְּבוּהָ,
מִשְׂדוֹת עֵמֶק יִזְרְעֵאל.
מִי יָרָה וּמִי זֶה שֵׁם נָפֵל
בֵּין בֵּית אֶלְפָּא וְנְהָלֵל?

מָה, מָה לִיְלָה מִלֵּיל...?

אנו נושאים לפידיים

נומי נומי

מילים: יחיאל היילפרין
לחן: יואל אנגל, עממי יידי

מילים: אהרון זאב
לחן: מרדכי זעירא

נומי, נומי, ילדתי,
נומי, נומי, נים!
נומי, נומי, קטנתי,
נומי, נומי, נים!
אבא הלך לעבודה—
הלך הלך אבא!
לשוב עם צאת הלכה—
גביא לך מתנה!
נומי, נומי, ילדתי...
אבא הלך אל הכרם—
הלך הלך אבא!
לשוב עם צאת הכוכבים—
גביא לך ענבים!
נומי, נומי, ילדתי...
אבא הלך אל הפרדס—
הלך הלך אבא!
לשוב בערב עם הרוח—
גביא, גביא תפוח!
נומי, נומי, ילדתי,
נומי, נומי, נים!
נומי, נומי, קטנתי,
נומי, נומי, נים!
אבא הלך אל השדה—
הלך הלך אבא!
לשוב בערב עם צללים—
גביא לך שבילים!
נומי, נומי, ילדתי...

אנו נושאים לפידיים
בגילות אפלים.
זרחים השבילים מתחת רגלינו
ומי אשר לב לו
הצמא לאור—
ישא את עיניו ולבו אלינו
לאור ויבוא!
יס לא קרה לנו—
פך שמן לא מצאנו.
לעמק הלכנו, ההרה עלינו,
מעינות האורות
הגנוזים גלינו.
יס לא קרה לנו—
פך שמן לא מצאנו.
בסלע חצבנו עד דם—
ויהי אור!

התקווה

נפתלי הרץ אימבר 1874-1878

כָּל עוֹד בְּלִבִּי פְּנִימָה
נִפְשׁ יְהוּדֵי הוֹמִיָּה
וּלְפָאֲתֵי מִזְרַח קְדִימָה
עֵין לְצִיּוֹן צוֹפִיָּה.

עוֹד לֹא אֲבִדָּה תְּקוּתָנוּ
הַתְּקוּהָ בֵּת שְׁנוֹת אֲלָפִים
לְהִיּוֹת עִם חֲפָשִׁי בְּאַרְצָנוּ
אֶרֶץ צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם

מגש הכסף/ נתן אלתרמן

"אין מדינה נתנה לעם על מגש של כסף" חיים וייצמן

...והארץ תשקט. עין שמים אדמת

תעמדם לאטה

על גבולות עשנים.

ואמה תעמד — קרועת לב אף נושמת...

לקבל את הנס

האחד אין שני...

היא לטקס תכון. היא תקום למול סהר

ועמדה, טרם-יום, עוטה חג ואימה.

— אז מנגד יצאו

נערה ונער

ואט-אט יצעדו הם אל מול האמה.

לובשי חל וחקור, וכבדי נעלים,

בנתיב יעלו הם

הלוך והחורש.

לא הקליפו בגדם, לא מחו עוד במים

את עקבות יום-הפרך וליל קו-האש.

ענפים עד בלי קץ, גזירים ממרגוע,

ונוטפים טללי נעורים עבריים — —

דם השנים יגשו,

ועמדו לבלי-נוע.

ואין אות אם סיים הם או אם ירויים.

אז תשאל האמה, שטופת דמע-נוקסם.

ואמרה: מי אתם? והשנים, שוקטים,

יענו לה: אנחנו מגש הכסף

שעליו לך נתנה מדינת-היהודים.

כך יאמרו. ונפלו לרגלה עוטפי-צל.

והשאר יספר בתולדות ישראל

דודו

מילים: חיים חפר (פיינר)
לחן: אלכסנדר אוריה בוסקוביץ'

העֶרֶב יוֹרֵד עָלַי אֶפֶק בּוֹעֵר
רוּחוֹת בְּצִמְרֵת הֶרְטִיטוֹ
וְאֲנִי סָבִיב לַמְדוּרָה נִסְפָּר
עַל אִישׁ הַפֶּלֶם"ח וְשִׁמוֹ דּוֹדוֹ:

אֲתֵנּוּ הֶלֶךְ בַּמָּסַע הַמְפָּרֵךְ
אֲתֵנּוּ סִיָּר הוּא בִּגְבוּל
בְּקוֹמְזִיץ הָיָה מְזַמֵּר וְעוֹד אֵיךְ
אֲתֵנּוּ סָחֵב מִן הַלּוּל...

הַגִּישׁוּ פִּינְג'אן וְהַגִּידוּ:
הֵיִשׁ עוֹד פֶּלֶם'חִינִיק כְּמוֹ דּוֹדוֹ?

הִיָּתָה לוֹ בְּלוּרִית מְקֻרְזֶלֶת שְׁעָר
הִיָּתָה לוֹ בֵּת צָחוֹק בְּעֵינַיִם
וְעַתָּה הַקִּיפוּהוּ בְּנוֹת עַד צִנְאָר—
צָחַק הוּא עַד לֵב הַשְּׂמִים.

אֵךְ "לֵיל הַוִּירָדָה" מִן הַלֵּב לֹא נִחְלָף—
עַתָּה עֵגֶן בְּחֹשֶׁךְ חֶרֶק
הוּא יֵלֵךְ נִשָּׂא מִן הַיָּם אֶל הַחוּף
לִטֹף אֶת לִחְיוֹ וְשִׁתְקוֹ.

חֲשִׁבוּ אֲזִי הַחֲבָרָה: אֲבוּד הוּא
לֵאמֹן הַתְּגַלְגֻּלָּתָהּ יֵא דּוֹדוֹ?

וְהִנֵּה ה'"זֶקֶס" בָּא בְּעֶרֶב אֶחָד
זָרַח אֲזִי גֶרֶם שֶׁל קִיץ
וְדוֹדוֹ חִבֵּק אֶת הַסֶּטֶן שֶׁבִּיד
וְחִרְשׁ יִצְאֵנוּ בְּלֵיל...

עַם שֶׁחֵר הִבְאֵנוּ אוֹתוֹ מִן הַקָּרֵב
הִבְרוּשׁ צִמְרָתוֹ אֵט הֶרְכִּין.
רַק מִי שֶׁשָּׁכַח אֶת הַטּוֹב בְּרָעִיו
אוֹתֵנּוּ יוֹכֵל לְהַבִּין...

רָעִי, נָא אֲמָרוּ וְהַגִּידוּ:
הַעוֹד מְחַיֵּךְ הוּא שָׁם, דּוֹדוֹ...?

אליפלט

מילים: נתן אלתרמן לחן: סשה ארגוב

נזמר נא את שיר אליפלט	
ונגידה כולנו בקול:	
כאשר עוד היה הוא רק ילד,	בליל קרב ברעום אש מזנקת,
כבר היה הוא ביש גדא גדול.	בין אנשי הפלוגה קול עבר:
בו שכנים ושכנות דיברו דופי	העמדה הקדמית מנותקת,
ואמרו שום דבר לא יועיל-	מלאי תחמושת אזל בה מכבר.
אליפלט הוא ילד בלי אופי,	אז הרגיש אליפלט כאילו
אין לו אופי אפילו במיל.	הוא מוכרח את המלאי לחדש,
	וכיוון שאין אופי במיל לו,
אם גוזלים מידיו צעצוע,	הוא זחל כך ישר מול האש.
הוא נשאר מבולבל ומחייך,	
מחייך מבלי דעת מדוע,	ובשובו מהומם ופצוע,
וכיצד ובשל מה זה ואיך.	התמוטט הוא, כרע וחייך.
	הוא חייך מבלי דעת מדוע,
ונדמה כי סביבו, זה מוזר,	וכיצד ובשל מה זה ואיך.
אז דבר מה התרונן כה ושר.	
בלי מדוע ובלי כיצד,	ובליבות חבריו, זה מוזר,
בלי היכן ובלי איך ולמה,	אז דבר מה התרונן כה ושר.
בלי לאן ומאיזה צד,	בלי מדוע ובלי כיצד,
בלי מתי ובלי אן וכמה.	בלי היכן ובלי איך ולמה,
כי סביב ככינור וחליל	בלי לאן ומאיזה צד,
מנגינה מאירה, מצלצלת.	בלי מתי ובלי אן וכמה.
אם נסביר לך מה זה יועיל,	מסביב ככינור וחליל
איזה ילד אתה אליפלט.	מנגינה מאירה, מצלצלת.
	אם נסביר לך מה זה יועיל,
	איזה ילד אתה אליפלט.

מגילת העצמאות

ישראל הממשלה הזמנית

עיתון רשמי: מס' 1 תל-אביב

ה' באייר תש"ח 14.5.1948 עמ' 1

הכרזה על הקמת מדינת ישראל

בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי.

לאחר שהוגלה העם מארצו בכוח הזרוע שמר לה אמונים בכל ארצות פזוריו, ולא חדל מתפילה ומתקווה לשוב לארצו ולחדש בתוכה את חירותו המדינית.

מתוך קשר היסטורי ומסורתי זה חתרו היהודים בכל דור לשוב ולהאחז במולדתם העתיקה; ובדורות האחרונים שבו לארצם בהמונים, וחלוצים, מעפילים ומגינים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, בנו כפרים וערים, והקימו ישוב גדל והולך השליט על משקו ותרבותו, שוחר שלום ומגן על עצמו, מביא ברכת הקידמה לכל תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות ממלכתית.

בשנת תרנ"ז (1897) נתכנס הקונגרס הציוני לקול קריאתו של הוגה חזון המדינה היהודית תיאודור הרצל והכריז על זכות העם היהודי לתקומה לאומית בארצו.

זכות זו הוכרה בהצהרת בלפור מיום ב' בנובמבר 1917 ואושרה במנדט מטעם חבר הלאומים, אשר נתן במיוחד תוקף בין-לאומי לקשר ההיסטורי שבין העם היהודי לבין ארץ-ישראל ולזכות העם היהודי להקים מחדש את ביתו הלאומי.

השואה שנתחוללה על עם ישראל בזמן האחרון, בה הוכרעו לטבח מיליונים יהודים באירופה, הוכיחה מחדש בעליל את ההכרח בפתרון בעית העם היהודי מחוסר המולדת והעצמאות על-ידי חידוש המדינה היהודית בארץ-ישראל, אשר תפתח לרווחה את שערי המולדת לכל יהודי ותעניק לעם היהודי מעמד של אומה שוות-זכויות בתוך משפחת העמים.

שארית הפליטה שניצלה מהטבח הנאצי האיום באירופה ויהודי ארצות אחרות לא חדלו להעפיל לארץ-ישראל, על אף כל קושי, מניעה וסכנה, ולא פסקו לתבוע את זכותם לחיי כבוד, חירות ועמל-ישרים במולדת עמם.

במלחמת העולם השנייה תרם הישוב העברי בארץ את מלוא-חלקו למאבק האומות השוחרות חירות ושלום נגד כוחות הרשע הנאצי, ובדם חייליו ובמאמצו המלחמתי קנה לו את הזכות להמנות עם העמים מייסדי ברית האומות המאוחדות.

ב-29 בנובמבר 1947 קיבלה עצרת האומות המאוחדות החלטה המחייבת הקמת מדינה יהודית בארץ-ישראל; העצרת תבעה מאת תושבי ארץ-ישראל לאחוז בעצמם בכל הצעדים הנדרשים מצדם הם לביצוע ההחלטה. הכרה זו של האומות המאוחדות בזכות העם היהודי להקים את מדינתו אינה ניתנת להפקעה.

זוהי זכותו הטבעית של העם היהודי להיות ככל עם ועם עומד ברשות עצמו במדינתו הריבונית.

לפיכך נתכנסו, אנו חברי מועצת העם, נציגי הישוב העברי והתנועה הציונית, ביום סיום המנדט הבריטי על ארץ-ישראל, ובתוקף זכותנו הטבעית וההיסטורית ועל יסוד החלטת עצרת האומות המאוחדות אנו מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, היא מדינת ישראל.

אנו קובעים שהחל מרגע סיום המנדט, הלילה, אור ליום שבת ו' אייר תש"ח, 15 במאי 1948, ועד להקמת השלטונות הנבחרים והסדירים של המדינה בהתאם לחוקה שתיקבע על-ידי האספה המכוננת הנבחרת לא יאוחר מ-1 באוקטובר 1948 - תפעל מועצת העם כמועצת מדינה זמנית, ומוסד הביצוע שלה, מנהלת-העם, יהווה את הממשלה הזמנית של המדינה היהודית, אשר תיקרא בשם ישראל.

מדינת ישראל תהא פתוחה לעליה יהודית ולקיבוץ גלויות; תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא מושתתה על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונם של נביאי ישראל; תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות. מדינת ישראל תהא מוכנה לשתף פעולה עם המוסדות והנציגים של האומות המאוחדות בהגשמת החלטת העצרת מיום 29 בנובמבר 1947 ותפעל להקמת האחדות הכלכלית של ארץ-ישראל בשלמותה.

אנו קוראים לאומות המאוחדות לתת יד לעם היהודי בבנין מדינתו ולקבל את מדינת ישראל לתוך

משפחת העמים.

אנו קוראים - גם בתוך התקפת-הדמים הנערכת עלינו זה חדשים - לבני העם הערבי תושבי מדינת ישראל לשמור על שלום וליטול חלקם בבנין המדינה על יסוד אזרחות מלאה ושווה ועל יסוד נציגות מתאימה בכל מוסדותיה, הזמניים והקבועים.

אנו מושיטים יד שלום ושכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום חלקה במאמץ משותף לקידמת המזרח התיכון כולו.

אנו קוראים אל העם היהודי בכל התפוצות להתלכד סביב הישוב בעליה ובבנין ולעמוד לימינו במערכה הגדולה על הגשמת שאיפת הדורות לגאולת ישראל.

מתוך בטחון בצור ישראל הננו חותמים בחתימת ידינו לעדות על הכרזה זו, במושב מועצת המדינה הזמנית, על אדמת המולדת, בעיר תל-אביב, היום הזה, ערב שבת, ה' אייר תש"ח, 14 במאי 1948

דוד בן-גוריון	הרצל ורדי	משה קולודני
דניאל אוסטר	רחל כהן	אליעזר קפלן
מרדכי בנטוב	הרב קלמן כהנא	אברהם קצנלסון
יצחק בן-צבי	סעדיה כובאשי	פליכס רוזנבליט
אליהו ברלין	הרב יצחק מאיר לוין	דוד רמז
פריץ ברנשטיין	מאיר דוד לוינשטיין	ברל רפטור
הרב וולף גולד	צבי לוריא	מרדכי שטנר
מאיר גרובובסקי	גולדה מאירסון	בן-ציון שטרנברג
יצחק גרינבוים	נחום ניר	בכור שיטריט
ד"ר אברהם גרנובסקי	צבי סגל	משה שפירא
אליהו דובקין	הרב יהודה ליב הכהן פישמן	משה שרתוק
מאיר וילנר-קובנר	דוד צבי פנקס	
זרח ורהפטיג	אהרן ציזלינג	

הרמטכ"ל מספיד את רועי רוטברג

מחבר: משה דיין

אתמול עם בוקר נרצח רועי. השקט של בוקר האביב סנוורו, ולא ראה את האורבים לנפשו על קו התלם.

אל נא נטיח היום האשמות על הרוצחים. מה לנו כי נטען על שנאתם העזה אלינו? שמונה שנים הנם יושבים במחנות הפליטים אשר בעזה, ולמול עיניהם אנו הופכים לנו לנחלה את האדמה והכפרים במ ישובו הם ואבותיהם.

לא מהערבים אשר בעזה, כי אם מעצמנו נבקש את דמו של רועי. איך עצמנו עינינו מלהסתכל נכוחה בגורלנו ומלראות את יעוד דורנו במלוא אכזריותו? הנשכח מאתנו כי קבוצת נערים זו היושבת בנחל עוז נושאת על כתפיה את שערי עזה הכבדים?

מעבר לתלם הגבול גואה ים של שנאה ומאוויו נקם המצפה ליום בו תקהה השלוח את דריכותנו, ליום בו נאזין לשגרירי הצביעות המתנכלת הקוראים לנו להניח נשקנו.

אלינו ורק אלינו זועקים דמי רועי מגופו השסוע. על שאלף נדרנו כי דמנו לא ייגר לשוא, ואתמול שוב נפתינו, האזנו והאמנו.

את חשבוננו עם עצמנו נעשה היום, דור התנחלות אנו, ובלי כובע הפלדה ולוע התותח לא נוכל לטעת עץ ולבנות בית. אל נרתע מלראות את המשטמה המלבה וממלאת חיי מאות אלפים ערבים היושבים סביבנו. אל נסב את עינינו פן תחלש ידנו. זו גזרת דורנו. זו ברירת חיינו – להיות נכונים וחמושים, חזקים ונוקשים, או כי תשמט החרב מאגרופנו ויכרתו חיינו

רועי הנער אשר הלך מתל-אביב לבנות ביתו בשערי עזה להיות חומה לנו, האור שבלבו עוור את עיניו ולא ראה את ברק המאכלת. הערגה לשלום החרישה את אזניו ולא שמע את קול הרצח האורב. כבדו שערי עזה מכתפיו ויוכלו לו.

משה דיין 30.4.1956

בנו של הסופר דויד גרוסמן נהרג בלבנון

מרב יודילוביץ' ונטע סלע

אורי גרוסמן, בן 20 ממבשרת ציון, הוא ההרוג ה-24 בקרבות השבת בדרום לבנון. בשיחה עם הוריו, יום לפני שנהרג מפגיעת טיל נ"ט, שמח שהושגה הפסקת אש. אביו הסופר היה ממובילי המאבק בממשלת ישראל נגד המבצע הקרקעי הנרחב

דויד גרוסמן פורסם: 15.08.06 , 22:34

אורי יקירי,

בעשרים לשלוש בלילה, בין שבת לראשון, צלצלו בדלת שלנו. באינטרקום. אמרו שזה מקצין העיר. כבר שלושה ימים שכמעט כל מחשבה מתחילה ב"לא". לא יבוא, לא נדבר, לא נצחק. לא יהיה עוד הנער הזה עם המבט האירוני ועם חוש ההומור המשגע. לא יהיה האיש הצעיר עם התבונה העמוקה בהרבה משנותיו. לא יהיה החיוך החם והתיאבון הבריא. לא יתקיים הצירוף הנדיר של הנחישות והעדינות, לא יהיו השכל הישר שלו וחוכמת לבו. לא תהיה עוד הרכות האין סופית של אורי, ולא השקט שבו הוא מייצב כל סופה. ולא נראה עוד ביחד את משפחת סימפסון ואת סיינפלד ולא נשמע איתך את ג'וני קש, ולא נרגיש את החיבוק החזק שלך ולא נראה אותך הולך ומדבר עם יונתן (האח - מ.י) בתנועות ידיים נלהבות ולא נראה אותך מחבק את רותי (האחות - מ.י) אהובת ליבך.

אורי אהובי, כל חיך הקצרים למדנו ממך כולנו. מהכוח ומהנחישות שלך ללכת בדרכך שלך. ללכת בה גם אם אין כל סיכוי שתצליח בה. עקבנו בהשתאות אחר המאבק שלך להתקבל לקורס מפקדי טנקים. איך לא ויתרת למפקדים שלך, כי ידעת שאתה יכול להיות מפקד טוב, ולא היית מוכן להסתפק בכך שתתרום פחות ממה שאתה מסוגל. וכשהצלחת, חשבתי, הנה אדם שיודע את יכולותיו באופן כל כך פשוט ומפוכח. שאין בו יומרה ואין בו יוהרה. שאינו מושפע ממה שאחרים אומרים עליו. שמקור כוחו בתוכו.

וכבר מילדות היית כזה. ילד שחי בהרמוניה עם עצמו ועם סובביו. ילד שיודע את מקומו, ויודע שהוא אהוב, ומכיר במגבלותיו ויודע את סגולותיו. ובאמת, מרגע שכופפת את הצבא כולו, ונעשית מפקד, היה ברור איזה מפקד ואדם אתה. ואנחנו שומעים היום מחברייך ומחייליך על המפקד והחבר, על זה שהיה קם לפני כולם כדי לארגן את הכל, והולך לישון רק אחרי שכולם נרדמו. ואתמול, בחצות, הסתכלתי על הבית שהיה די מבולגן אחרי מאות האנשים שביקרו אותנו וניחמו, ואמרתי, נו, כעת צריך את אורי, שיעזור לארגן.

היית השמאלן של הגדוד שלך, וכיבדו אותך, כי עמדת על דעותיך, בלי לוותר על אף אחת מהמשימות הצבאיות שלך. כשיצאת ללבנון, אמא אמרה שהדבר שהיא הכי פוחדת ממנו זה 'תסמונת אליפלט' שלך. פחדנו מאוד שכמו אליפלט שבשיר, אם יצטרכו לרוץ להציל פצוע, אתה תרוץ ישר מול האש, ואתה תהיה הראשון שיתנדב להביא מלאי תחמושת שאזל כבר מזמן. ושכפי שהיית כל חיך, בבית ובבית הספר ובשירות הצבאי שלך, וכפי שתמיד התנדבת לוותר על יציאה לחופשה, כי החייל האחר צריך את החופשה יותר ממך או מפני שהבית של ההוא במצב קשה יותר, כך בדיוק תפעל גם שם, בלבנון, אל מול הלחימה הקשה.

היית לי בן וגם חבר. וככה היית גם לאמא. נפשנו קשורה בנפשך. היית אדם שלם עם עצמו, אדם שטוב להיות איתו. אני אפילו לא מסוגל לומר בקול עד כמה היית לי מישוה לרוץ איתו. בכל חופשה שלך היית אומר: "אבא, בוא נדבר" והיינו הולכים ביחד, בדרך כלל למסעדה, ויושבים ומדברים. סיפרת לי כל כך הרבה, אורי, והרגשתי גאווה על זה שזכיתי להיות איש סודך. על זה שאיש כמוך בחר בי.

הארת את חיינו אורי. אמא ואני גידלנו אותך באהבה. היה פשוט כל כך לאהוב אותך מכל הלב, ואני יודע שהיה לך טוב. שחיך הקצרים היו טובים. אני מקווה שהיית אבא ראוי לילד כמוך. אבל אני יודע שלהיות ילד של מיכל פירושו לגדול בתוך נדיבות וחסד ואהבה אין סופיים, ואתה קיבלת את כל אלה בשפע רב, וידעת להעריך וידעת להודות ושום דבר שקיבלת לא היה לך מובן מאליו.

אני לא אומר כרגע דבר על המלחמה שבה נהרגת. אנחנו, המשפחה שלנו, כבר הפסדנו במלחמה הזאת. מדינת ישראל תעשה כעת את חשבון נפשה. אנחנו נתכנס בתוך כאבנו, מוקפים בחברינו הטובים, עטופים באהבה עצומה שאנו חשים היום מכל כך הרבה אנשים, שאת רובם איננו מכירים, ואני מודה להם על תמיכתם שאין לה גבול. הלוואי שאת האהבה והסולידריות האלה נדע לתת אלה לאלה גם בזמנים אחרים. זה אולי המשאב הלאומי הייחודי ביותר שלנו. זה אוצר הטבע האנושי הגדול שלנו. הלוואי ונדע להיות קצת יותר עדינים זה אל זה. הלוואי ונצליח לחלץ את עצמנו מן האלימות והאיבה שחלחלו כל כך עמוק אל כל מערכי חיינו. הלוואי שנדע להתעשת ולהציל את עצמנו כעת, ברגע האחרון ממש, כי זמנים קשים מאוד עוד מחכים לנו.

אורי היה ילד ישראלי מאוד, אפילו שמו ישראלי ועברי כל כך. הוא היה תמצית הישראליות כפי שהייתי רוצה לראות אותה. זו שכבר כמעט נשכחה. זו שלפעמים נחשבת כמעט לקוריוז. והוא היה אדם ערכי. המילה הזאת נשחקה מאוד וגם הייתה ללעג בשנים האחרונות, כי בעולמנו המטורף והאכזר והציני, זה

לא "קול" להיות ערכי, או להיות הומניסט, או להיות רגיש באמת למצוקתו של האחר, גם אם האחר זה אויבך בשדה הקרב. אבל אני למדתי מאורי שאפשר וצריך גם וגם. שאנחנו אכן צריכים לעמוד על נפשנו. אבל לעמוד על נפשנו בשני המובנים: גם להתגונן, אבל גם להתעקש על נפשנו. להתעקש ולשמור עליה מפני הכוח והחשיבה הפשטנית, מפני ההשחתה שיש בציניות, מפני זיהום הלב והזלזול באדם שהם הקללה הגדולה באמת של מי שחי את כל חייו באזור אסון כמו שלנו.

לאורי היה פשוט האומץ להיות עצמו, תמיד, בכל מצב. ולמצוא את קולו המדויק בכל דבר שאמר ושעשה, זה מה שהגן עליו מפני הזיהום וההשחתה וצמצום הנפש.

בלילה שבין שבת לראשון, בעשרים לשלוש בלילה, צלצלו בדלת שלנו. באינטרקום אמרו שזה מקצין העיר, ואני הלכתי לפתוח, וחשבתי לעצמי - זהו, החיים נגמרו. אבל כעבור חמש שעות, כשמיכל ואני נכנסנו לחדר של רותי והערנו אותה כדי לומר לה את הבשורה הקשה, רותי, אחרי הבכי הראשון, אמרה: "אבל אנחנו נחיה, נכון? אנחנו נחיה ונטייל כמו קודם ואני רוצה להמשיך לשיר במקהלה ושנמשיך לצחוק כמו תמיד ואני רוצה ללמוד לנגן בגיטרה". וחיבקנו אותה ואמרנו שנחיה.

את הכוח שלנו ניקח מאורי, היו בו עוצמות שיספיקו לנו להרבה שנים. הייתה בו קרינה כה עזה של חיים, של חיוניות ושל חום ואהבה, והאור שלה ימשיך ויזרח עלינו, גם אם הכוכב שהפיק אותה כבה. אהוב שלנו, הייתה לנו זכות גדולה לחיות איתך. תודה על כל רגע שהיית שלנו.

רוח צה"ל

צבא ההגנה לישראל הוא צבאה של מדינת ישראל. צה"ל פועל בכפיפות לרשויות השלטון האזרחי הדמוקרטי ולחוקי המדינה. מטרת צה"ל היא להגן על קיומה של מדינת ישראל ועל עצמאותה, ולסכל מאמצי אויב לשבש את אורח החיים התקין בה. חיילי צה"ל מחויבים להילחם, להקדיש את כל כוחותיהם, ואף לחרף את נפשם להגנת מדינת ישראל, אזרחיה ותושביה. חיילי צה"ל יפעלו על פי ערכי צה"ל ופקודותיו, תוך שמירה על חוקי המדינה וכבוד האדם, וכיבוד ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

"רוח צה"ל" – הגדרה ומקורות

"רוח צה"ל" הוא תעודת הזהות הערכית של צה"ל, אשר ראוי שתעמוד ביסוד הפעולות של כל חייל וחיילת במסגרת צה"ל, בשירות סדיר ובשירות מילואים. "רוח צה"ל" וכללי הפעולה הנגזרים ממנו הם הקוד האתי של צה"ל. "רוח צה"ל" ישמש את צה"ל, על חייליו, מפקדיו, יחידותיו וחילותיו בעיצוב דפוסי הפעולה שלהם. על פי "רוח צה"ל" הם ינהגו, יחנכו ויבקרו את עצמם ואת זולתם.

"רוח צה"ל" יונק מארבעה מקורות:

- מסורת צה"ל ומורשת הלחימה שלו כצבא ההגנה לישראל.
- מסורת מדינת ישראל על עקרונותיה הדמוקרטיים, חוקיה ומוסדותיה.
- מסורת העם היהודי לדורותיו.

ערכי מוסר אוניברסליים המבוססים על ערך האדם וכבודו.

ערכי היסוד:

- הגנת המדינה, אזרחיה ותושביה - מטרת צה"ל היא להגן על קיומה של מדינת ישראל, על עצמאותה ועל ביטחון אזרחיה ותושביה.
- אהבת המולדת ונאמנות למדינה - ביסוד השירות בצה"ל עומדות אהבת המולדת והמחויבות והמסירות למדינת ישראל - מדינה דמוקרטית המהווה בית לאומי לעם היהודי - לאזרחיה ולתושביה.
- כבוד האדם - צה"ל וחייליו מחויבים לשמור על כבוד האדם. כל אדם הוא בעל ערך שאינו מותנה במוצא, בדת, בלאום, במין, במעמד ובתפקיד.

הערכים:

- דבקות במשימה וחתיירה לניצחון - החייל יילחם ויפעל באומץ לב נוכח כל הסכנות והמכשולים שבפניו, וידבק במשימתו בנחישות ובתבונה, עד כדי חירוף הנפש.
- אחריות - החייל יראה עצמו שותף פעיל בהגנה על ביטחון המדינה, אזרחיה ותושביה. החייל יפעל תוך גילוי מתמיד של מעורבות, יוזמה ושקיפה, בשיקול דעת ובמסגרת סמכותו, כשהוא נכון לשאת באחריות לתוצאות פעולותיו.
- אמינות - החייל יציג דברים כהווייתם, בשלמות ובדייקנות, בתכנון, בביצוע ובדיווח, ויפעל כך שרעיו ומפקדיו יוכלו לסמוך עליו בביצוע המשימות.
- דוגמה אישית - החייל ינהג על פי הנדרש ממנו, ויקיים את שהוא דורש מזולתו, מתוך הכרה ביכולתו ובאחריותו, בצבא ומחוצה לו, להוות דוגמה ראויה.
- חיי אדם - החייל ינהג באופן מושכל ובטיחותי בכל פעולותיו, מתוך הכרה בחשיבותם העליונה של חיי אדם. בעת לחימה יסכן את עצמו ואת רעיו במידה הנדרשת לביצוע המשימה.
- טוהר הנשק - החייל ישתמש בנשקו ובכוחו לביצוע המשימה בלבד, אך ורק במידה הנדרשת לכך, וישמור על צלם אנוש אף בלחימה. החייל לא ישתמש בנשקו ובכוחו כדי לפגוע בבני אדם שאינם לוחמים ובשבויים, ויעשה כל שביכולתו למנוע פגיעה בחייהם, בגופם, בכבודם וברכושם.
- מקצועיות - החייל ישאף לרכוש את הידע המקצועי ואת המיומנויות הנדרשים לביצוע תפקידו, וישמם תוך חתיירה לשיפור מתמיד של ההישגים האישיים והיחידתיים.
- משמעת - החייל יפעל כמיטב יכולתו לביצוע מלא ומוצלח של הנדרש ממנו על פי הפקודות ועל פי רוחן. החייל יקפיד על מתן פקודות חוקיות בלבד, ולא יציית לפקודות בלתי חוקיות בעליל.
- רעות - החייל יפעל מתוך אחווה ומסירות לחבריו לשירות, ויחלץ תמיד לעזרתם כשהם זקוקים לו או תלויים בו, חרף כל סכנה וקושי, עד כדי חירוף הנפש.
- שליחות - החייל יראה בשירותו הצבאי שליחות; יהיה נכון לתרום כל שביכולתו להגנת המדינה, אזרחיה ותושביה. זאת בהיותו נציג של צה"ל הפועל מתוקף ובמסגרת הסמכויות שניתנו לו על פי פקודות הצבא.

קידוש לשבת

שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם מִלֵּאכִי הַשָּׁרֵת מִלֵּאכִי עֲלִיּוֹן
מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בּוֹאֲכֶם לְשִׁלּוֹם מִלֵּאכִי הַשָּׁלוֹם מִלֵּאכִי עֲלִיּוֹן
מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּרִכּוֹנִי לְשִׁלּוֹם מִלֵּאכִי הַשָּׁלוֹם מִלֵּאכִי עֲלִיּוֹן
מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
(יש הנוהגים להוסיף בית הפותח ב"בשבתכם")
צֵאתְכֶם לְשִׁלּוֹם מִלֵּאכִי הַשָּׁלוֹם מִלֵּאכִי עֲלִיּוֹן

משלי ל"א, י'-ל"א

אִשֶּׁת-חַיִּל, מִי יִמָּצָא ; וְרֹחַק מִפְּנִינִים מִכָּרָה.
יֵא בָטֹחַ בָּהּ, לֵב בַּעֲלָהּ ; וְשָׁלָל, לֹא יִחָסֵר.
יֵב גָּמְלָתָהּ טוֹב וְלֹא-רָע-- כֹּל, יָמֵי חַיֶּיהָ.
יֵג דִּרְשָׁהּ, צָמֵר וּפְשָׁתִים ; וַתַּעַשׂ, בְּחָפְזָהּ כִּפְיָהּ.
יֵד הִיָּתָהּ, כְּאֲנִיּוֹת סוֹחֵר ; מִמֶּרְחֵק, תִּבְיֵא לַחֲמָה.
טו וַתִּקֶּם, בַּעֲדוֹ לֵילָה--וַתִּתֵּן טָרֶף לִבִּיתָהּ ; וְחֹק, לִנְעֻרֶיהָ.
טז זָמְמָה שְׂדֵהָ, וַתִּקְחָהּ ; מִפָּרִי כִפְיָהּ, נָטַע (נִטְעָה) כָּרֶם.
יז חֲגֹרָה בַּעֲזוֹ מִתְּנִיָּה ; וַתִּצְמַח, זְרוּעֶיהָ.
יח טָעָמָהּ, כִּי-טוֹב סִתְרָה ; לֹא-יִכָּבֵה בַלִּיל (בַּלִּילָה) נִירָה.
יט יָדֶיהָ, שְׁלָחָהּ בְּכִישׁוֹר ; וְכַפֶּיהָ, תִּמְכּוּ פָלֶד.
כ כַּפָּהּ, פָּרְשָׁה לְעֵנִי ; וַיָּדֶיהָ, שְׁלָחָהּ לְאֲבִיוֹן.
כא לֹא-תִירָא לִבִּיתָהּ מִשָּׁלֵג ; כִּי כָל-בֵּיתָהּ, לִבֵּשׁ שָׁנִים.
כב מִרְבָּדִים עֲשֵׂתָהּ-לָהּ ; שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ.
כג נֹדַע בְּשָׁעָרִים בַּעֲלָהּ ; בְּשִׁבְתּוֹ, עִם-זִקְנֵי-אַרְץ.
כד סָדִין עֲשֵׂתָהּ, וַתִּמְכֹּר ; וַחֲגוּר, נִתְּנָה לַפְּנֵעֵנִי.
כה עַז-וְהֶדֶר לְבוּשָׁהּ ; וַתִּשְׁחַק, לְיוֹם אַחֲרוֹן.
כו פִּיהָ, פִּתְחָהּ בְּחִכָּמָה ; וַתּוֹרֵת חֶסֶד, עַל-לְשׁוֹנָהּ.
כז צוּפִיָּהּ, הִילְכוֹת (הִלְיָכוֹת) בֵּיתָהּ ; וְלֶחֶם עֲצָלוֹת, לֹא תֹאכַל.
כח קָמוּ בָנֶיהָ, וַיִּאֲשְׁרוּהָ ; בַּעֲלָהּ, וַיַּחֲלֶלָהּ.
כט רַבּוֹת בְּנוֹת, עָשׂוּ חֵיִל ; וְאֵת, עֲלִית עַל-כִּלְכֵּלָהּ.
ל שֶׁקֶר הַחֹן, וְהֶבֶל חִיפִי : אִשָּׁה יִרְאֵת-יְהוָה, הִיא תִתְהַלָּל.
לא תִּנּוּ-לָהּ, מִפָּרִי יָדֶיהָ ; וַיַּחֲלֶלָהּ בְּשָׁעָרִים מַעֲשִׂיהָ. { ש }

קידוש לליל שבת:

נותן עיניו בכוס ומסתכל על הנרות:

בלחש - וְיִהְיֶה עֶרֶב וְיִהְיֶה בֹקֶר:

יּוֹם הַשְּׁנַיִם. וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צָבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ. כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

סְבִירֵי מֶרְנָן וְרִבְנָן וְרִבּוֹתֵי:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְרָצָה בָּנוּ. וְשָׁבַת קִדְּשׁוֹ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ. זָכְרוֹן לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. (כִּי הוּא יוֹם) תְּחִלָּה לְמִקְרָאֵי קִדְּשׁ זָכָר לִיצִיאת מִצְרַיִם. (כִּי בָנוּ בְּחֶרֶת וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מְכַל הָעַמִּים) וְשָׁבַת קִדְּשָׁךְ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִלְתָּנוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה. מְקַדֵּשׁ הַשָּׁבַת:

אֲוִיר הָרִים צָלוּל כִּיּוֹן

וְרִיחַ אֲרָנִים

נִשָּׂא בְרוּחַ הָעֶרְבִים

עִם קוֹל פְּעֻמוֹנִים

וּבִתְרֻדֶמֶת אֵילָן וְאַבְן

שְׂבוּיָהּ בְּחִלּוּמָהּ

הָעִיר אֲשֶׁר בְּדָד יוֹשֶׁבֶת

וּבִלְבָּהּ חֹמָה

יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל זָהָב

וְשֶׁל נְחֹשֶׁת וְשֶׁל אוֹר

הֵלֵא לְכָל שִׁירֶיהָ

אֲנִי כְּנֹר

אִיכָּה יִבְשׁוּ בֹרֹת הַמַּיִם

כֶּכֶר הַשּׁוּק רִיקָה

וְאֵין פּוֹקֵד אֶת הַר הַבַּיִת

בְּעִיר הָעֵתִיקָה

וּבִמְעָרוֹת אֲשֶׁר בְּסָלַע

מִלֵּלוֹת רוּחוֹת

וְאֵין יוֹרֵד אֶל יָם הַמֶּלַח

בְּדֶרֶךְ יְרִיחוֹ

פְּזֶמוֹן...

אֶךְ בְּבוֹאֵי הַיּוֹם לְשִׁיר לָךְ

וְלָךְ לְקֹשֶׁר כְּתָרִים

קִטְנֹתֵי מַצְעִיר בְּנֵיךְ

וּמֵאֲחֶרֶן הַמְּשׁוֹרְרִים

כִּי שָׁמַךְ צוּרְבֵי אֶת הַשְּׁפָתַיִם

כְּנִשְׁיֶקֶת שְׂרָף

אִם אֲשַׁכְּחֶךָ יְרוּשָׁלַיִם

אֲשֶׁר כָּלָה זָהָב

פְּזֶמוֹן...

חֲזָרְנוּ אֶל בֹּרֹת הַמַּיִם

לְשׁוּק וְלִכְכֹּר

שׁוֹפָר קוֹרֵא בְּהַר הַבַּיִת

בְּעִיר הָעֵתִיקָה

וּבִמְעָרוֹת אֲשֶׁר בְּסָלַע

אֶלְפֵי שְׁמִשּׁוֹת זִזְרֻחוֹת

נִשּׁוּב גֵּרֵד אֶל יָם הַמֶּלַח

בְּדֶרֶךְ יְרִיחוֹ

פְּזֶמוֹן

משיח

מילים: עממי
לחן: משה רוזנבלום

אני מאמין, אני מאמין
באמונה שלמה
בביאת המשיח
אני, אני מאמין!

משיח, משיח, משיח,
אי אי אי אי אי אי.
משיח, משיח, משיח,
אי אי אי אי אי אי.

ואף על פי שיתמהמה,
עם כל זה אחכה לו,
אחכה לו בכל יום שיבוא!

עובדים עלינו עבודה עברית

הגשש החיזור

מילים: יוסי בנאי

לחן: יאיר רוזנבלום

קראתי בעיתון (כן, מה קראת בעיתון?)
שהמחירים ירדו (ירדו?)
ולא יהיה מיתון (ולא יהיה מיתון?)
אני נשבע באלוהים!
אז למה המחירים קופצים כמו משוגעים?

כי עובדים עלינו, עובדים עלינו...

ולמה מספרים (מה מספרים, מה מספרים?)
שעוני לא יהיה ולא יהיו עוד פערים?
ואנשים בזיל הזול יוכלו לקנות דירות?
ושהצדק פה ישלוט עד סוף כל הדורות?

עובדים עלינו, עובדים, בחורף, בקיץ, בצהרים
עובדים עלינו ישר בעיניים
עובדים עלינו בפנים
ואנחנו לא לומדים, לא לומדים
כן, לא לומדים, כן, לא לומדים, לא לומדים

שמעתי חדשות (נו מה ישן בחדשות?)
שדף חדש נפתח ולא יהיו עוד פרשות (אמרו בחדשות?)
כן, בחיי כל הקדושים!
אז איך תסביר את זה שכל יום פה עפים ראשים?

כי עובדים עלינו, עובדים עלינו...

ולמה הם אומרים שזה נורא כדאי לחסוך?
שמש ההכנסה מבטיח לא לבוא לנשון?
ופיחותים לא יזחלו בקצב רצחני?
ושהרמטכ"ל הבא יהיה כבר תימני?

עובדים עלינו, עובדים בחורף, בקיץ, בצהרים
עובדים עלינו ישר בעיניים
עובדים עלינו בפנים
ואנחנו לא לומדים, לא לומדים
כן, לא לומדים, כן, לא לומדים, לא לומדים

לפני הבחירות הם מבטיחים ומבטיחים
שיעשו מהמדינה גן עדן של פרחים
שמי שרק ירצה מיד יהיה לו טלפון
גם אם אביו שמו זילברבון ושם אמו חלפון

כי עובדים עלינו, עובדים עלינו...

זה לא נכון שבמדינה יש חוסר עבודה
תראו איך שעובדים עלינו כבר לפי שיטה
אז בואו ונרים כוסית בשיר וקול תודה
כי אנו עם אשר נולד לחיות מעבודה

עובדים עלינו, עובדים בחורף, בקיץ, בצהרים
עובדים עלינו ישר בעיניים
עובדים עלינו בפנים
ואנחנו לא לומדים, לא לומדים
בחורף, בקיץ, בצהרים
עובדים עלינו ישר בעיניים
עובדים עלינו בפנים

ואנחנו לא לומדים, לא לומדים
כן, לא לומדים, כן, לא לומדים, לא לומדים

עובדים עלינו... עובדים עלינו... עובדים עלינו...
עובדים עלינו... עובדים עלינו...

עובדים אה?
אשכרה...

שמעתם את החזאי?
(לא, מה אמר שוב החזאי?)
שמזג האוויר יהיה יפה כמו חודש מאי
ולא יהיו יותר סופות
ולא יהיה שרב
אז למה הימים נראים כמו תשעה באב?

עובדים עלינו... עובדים עלינו...

עובדים עלינו, עובדים בחורף, בקיץ, בצהרים
עובדים עלינו ישר בעיניים
עובדים עלינו בפנים
ואנחנו לא לומדים, לא לומדים
בחורף, בקיץ, בצהרים
עובדים עלינו ישר בעיניים
עובדים עלינו בפנים
ואנחנו לא לומדים, לא לומדים
כן, לא לומדים, כן, לא לומדים, לא לומדים
עובדים עלינו..

12 הביטויים הגששיים המובילים שחדרו לשפה:

ישראלבולף: "עכשיו אני הבנתי, זה ישראלבולף" (השליח בבנק).

המפתחות בפנים: "סע לשלום חביבי, המפתחות בפנים" (המכונית המגויסת).

שאלה שאלתית: "שאלה מאוד מאוד שאלתית, שאלה שיש בה הרבה מן השאלתיות. היא דרך אגב שאולה משאלות אחרות" (הכה את המומחה).

דייג אוהב דגים? "דייג אוהב דגים? אם אוהב אותם למה הוא מוציא אותם מהמים? (דייג אוהב דגים).

טרם הספיקותי: "יאמר: קניתי, אך טרם הספיקותי לעיין בו" (שוק הספרים).

טעיתי, טעה, טועים, טעינו (חיסכו ואמצו).

אף אחד לא קם (אף אחד לא קם).

אתה הבנת את זה, ברוך? (השליח בבנק).

מה אני, עד?: "אני לא למדתי, מה אני לא איש? מה אני, עד?" (שוק הספרים).

היה מנוע? (המכונית המגויסת).

הצ'ופצ'יק של הקומקום: "איך קוראים בעברית לצ'ופצ'יק של הקומקום?!" (הכה את המומחה).

נשרוף את המועדון: "אם זה לא יעזור אז אנחנו נשרוף את המועדון" (שירים ושערים וטכנאים).

משחקי היגיון, אוקסימורונים ואפכא מסתברא:

* ארנק עור מפלסטיק (כותב הבקשות).

* באיזה צבע אתה רוצה את הפס כסף? (הסיידים).

* באמסטרדם, זה בלונדון (טבריה תחתית).

* צינור גומי מאלומיניום (קפטריה בטבריה).

* שש וחצי מחר יום הולדת (שוק הספרים).

* אין בפלה? אז תביא אשכוליות עם בפלה (המכונית המגויסת).

* אין לי שום דבר נגד גזר, נהפוך הוא, אני שונא גזר (המשוגעים לדבר).

* אני כל מה שיש לי זה ה-15,000 לירות שאין לי (חסכו ואמצו).

* הוא קם בשביל לראות אם הוא עדיין לא ישן (שבת שלום).

* אוציא לך את העיניים אחת אחת בזוגות (חלפון).

- * המצב הביטחוני השתפר לרעה (טבריה תחתית).
- * עם הזיכרון אין לי בעייה, הבעייה שאני שוכח (זקני הגשש).
- * רחב במובן הצר של המילה (חסכו ואמצו).
- * שלושים יום מאסר עולם (כלא שש).
- * תשתוק כשאתה מדבר אלי (קסיוס קליי נגד חלפון).
- * **גרושתי הגרושה מגירושי הראשונים עומדת להינשא עם גרושה הגרוש מגרושתי הגרושה**
- מגירושי השניים (הכה את המומחה)**
- * **דרישת שלום לחמי וחמתי וחממה וחומסקי ממני חומי באלחמה (פריסות שלום)**
- * **שאלה מאוד מאוד שאלתית, שאלה שיש בה הרבה מן השאלתיות, היא דרך אגב שאלה**
- משאלות אחרות (הכה את המומחה)**

(מתוך: הכה את המומחה)

מאזין- אני רק רציתי לשאול, איך קוראים בעברית לצ'ופצ'יק של הקומקום?
מומחה- למה?

מאזין- לצ'ופצ'יק של הקומקום, זה שמשפך ת'תה...

מומחה- קודם כל, קומקום במלרע ולא קומקום במלעיל, כמו טומטום במלרע ולא טומטום במלעיל!

מאזין- הלו? זה רדיו?

מומחה- ודאי, ודאי...

מאזין- לצ'ופצ'יק של הקומקום!!

מומחה- צ'ופצ'יקו של הקומקום נקרא בעברית צחה "זרבובית"

מאזין- זורבה מה?

מומחה- זרבובית. ז' בפתח...

מאזין- זה רדיו?

מומחה- ר' בשווא נח, ב' דגושה אחרי בגדכפת

מאזין- הלו!!! לצ'ופצ'יק של הקומקום!!

מומחה- ז-ר-ב-ו-ב-י-ת ובהטיה, זרבוביתי, זרבוביתך, זרבוביתו, זרבוביתה וכן הלאה...

מאזין- יחרב-ביתק!

מומחה- יחרב ביתך !

- * בור ועם הספר! - לסרג'יו לאחר שהלה מרגיז אותו שעדיין לא החזיר את החוב.
- היד פתוח והפנקס רושמת. ~ היפוך ל"הפנקס פתוח והיד רושמת" של לוי אשכול, *פרפרזה על "הפנקס פתוח, והיד כותבת מתוך מסכת אבות, ג', ט"ז.
- * איזה צבא יקח אותו? ~ על יציאתו של סרג'יו קונסטנצה למילואים.
- חן חן למתחנפן- לג'ינג'י לאחר שהלה מחמיא לו כדי לשפר את סיכוייו לקבל מויקטור את הסכמתו להתחתן עם יעלי.
- * לפחות היו שמים שלט 'חולות טובעניים', זה המינימום שכן אדם מחפש - לאחר שיוצא מהחולות הטובעניים
- * שעה, שעה שאני מחפש את הים... לא למדו לשים שלט קטן 'ים'? - בחיפושיו אחר החוף לדוג לחיילים דגים לארוחת ערב.
- * מה זה השתגעתם?? מה, אשכנזים נהייתם לי?! ככה עושים קפה? עטאללה, גיב אל פרימוס! ~ ויקטור צועק על החייל המצרי ששובה אותו ומרתיח מים באמצעות כף חשמלית.
- * אין צבא בעולם שיעצור אותי מלעשות פרצלציה מהפרצוף של הקונצרטינה הזו. ~ על סרג'יו קונסטנצה לאחר שהלה ברח ממנו למילואים
- * לא דובים ולא סולר – מקסימוס חולר [...] ימין ושמאל רק חול וכולירה
- * טיסת צילום?! אני לא אתן שיצלמו אותי בבגדי עבודה. - כשמיראז'ים של חיל האוויר עוברים מעל המוצב
- * תשתוק ותצעק! - לג'ינג'י שמתלונן על אופן מכירת הנפט
- * הוסמכת סרג'יו, הוסמכת. - ויקטור פונה בייאושו לסרג'יו קונסטנצה. משפט שהפך למטבע לשון עבור אנשים שרוצים להימנע מבירוקרטיה ולקצר הליכים. מעין סימן היכר ל"סמוך" הישראלי.
- * "תבואו בערב, יש פלטה קרה שיגעון." ~ כשהחיילים מסיימים לסעוד צהריים במסעדת "ויקטור"
- * דרישת שלום לסאנה, ותבוא לבקר בשבתות וחגים. ~ כשנפרד מהקצין המצרי
- * טוב חלאס! לא בורי, לא לוקוס, תגיד אתה ~ מסביר לקצין המצרי מה חיפש במדבר בעת שנפל בשבי
- * בריצה את השמן ~ במסעדת הויקטור לעברו של יוסיפון

מדינה אחת

מדינה אחת, פעמיים ים

ואגם אחד וקדחת גם ,

שמש אחת עגולה ,

עם אחד חכם מלא סגולה ,

כאב ראש אחד ושלוש גלולות

ושישה ימים ושבעה לילות .

אחד אלוהינו, אלוהינו, אלוהינו

שבשמיים ובארץ .

עלייה גדולה מאלפיים שנות גולה ,

שתי חופשות שנתיות ואחת רגילה .

יום של ניצחון, יום של מפלה ,

רגע ביטחון, שלושים ימי מחלה .

טרומפלדור בגליל וקונצ'רטו לחליל

וחצי תריסר אלופים במיל .'

אחד אלוהינו, אלוהינו, אלוהינו

שבשמיים ובארץ .

עם אחד עתיק, שני שרים בלי תיק ,

הראשון עצוב, השני מצחיק ,

ילדות אחת קשה, שנים של התשה

ומי שרוצה עצמאות - בבקשה .

מלחמות חמש, חטיבת חרמ"ש

וחייל אחד משחק שש בש .

אחד אלוהינו, אלוהינו, אלוהינו

שבשמיים ובארץ .

חיילים שלושה עיפים במשלט ,

ושבעים ילדים צוחקים במקלט .

שלושה אסירי ציון יצאו לחופשי ,

אסיר עולם אחד בחודש השישי .

יום הילד, יום הפרח ויום השנה .

וגבעה עשרים וארבע עדין לא עונה .

אחד אלוהינו, אלוהינו, אלוהינו

שבשמיים ובארץ .

(ספירת מלאי". מילים: יוסי בנאי)